МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Проблеми модернізації України

Випуск 1 (48), 2025

Київ
2025

УДК 330-339; 321.7; 159.9
М58

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 28.05.2025)

Редакційна колегія:
С. В. Храпатий (голова), д-р фіз.-мат. наук, проф.
І. А. Семенець-Орлова, д-р наук з держ. упр., проф.
Я. М. Раєвська, д-р психол. наук, проф.
С. О. Лисенко, д-р юрид. наук, проф.
А. І. Федосов, д-р мед. наук, проф.
М. І. Зубрицький, д-р. юрид. наук
О. М. Гордієнко, канд. техн. наук
В. І. Меджебель (*Чуєнко*), канд. юрид. наук
Л. М. Крива, канд. істор. наук
І. М. Капеліста (виконавчий редактор), канд. наук з держ. упр.
Є. Я. Черняк

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Міжрегіональна Академія управління персоналом.
М58 Наукові праці МАУП. Проблеми модернізації України / редкол.: С. В. Храпатий (голова) [та ін.]. Вип. 1 (48). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 686 с. Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику висвітлено матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності" (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20–22 травня 2025 р.).

Наведено тези доповідей учасників науково-практичної конференції МАУП з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

Видається з 2001 року.
Періодичність: 1 раз на квартал.
Засновник: *ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом".*
УДК 330-339; 321.7; 159.9

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2025

Д. С. Третяк
Вплив емоційного інтелекту менеджера на ефективність рішень у турбулентному середовищі *119*

О. З. Томашівський, Ю. М. Томашевський
Формування та реалізація маркетингової стратегії фірми з врахуванням внутрішніх та зовнішніх факторів *122*

І. О. Кравцова, К. В. Ярошенко
Стратегії цінового стимулювання ювелірних брендів на локальному ринку (на прикладі м. Кременчук) *125*

К. В. Ярошенко, І. О. Кравцова
Аналіз застосування знижок українських ювелірних брендів у м. Кременчук .. *128*

В. В. Жук
Формування стратегії розвитку ІТ-підприємств на основі динаміки конкурентного середовища *130*

Д. О. Халангот, О. О. Бондаренко
Цифрова трансформація як інструмент підвищення національної стійкості: публічне та приватне управління *132*

О. І. Атаманчук
Нематеріальна мотивація працівників та її вплив на продуктивність праці *134*

Д. О. Шевченко
Аналіз впливу на бізнес як ключовий інструмент забезпечення безперервності діяльності організацій в умовах війни та нестабільності *136*

Т. П. Хвесик
Історико-культурний туристичний потенціал Греції, використання для міжнародного туризму *139*

Н. В. Крошка
Механізми взаємодії органів державної влади з органами місцевого самоврядування на регіональному (місцевому) рівні *141*

А. І. Сагач, К. В. Бондаревська
Соціальні ризики на ринку праці: виклики для роботодавців і працівників *143*

Р. В. Хабусєв
Цифрові технології як інструмент удосконалення управління внутрішнім середовищем підприємства *146*

І. І. Костецька, О. В. Ткаченко
Професійна компетентність бухгалтера та кодекс етики аудитора *149*

Г. М. Чернявський
Потенціал компаній з управління активами у забезпеченні інноваційного розвитку економіки *153*

Х. М. Кучерук, М. М. Півнюк
Єврозона: проблеми і перспективи у 2025 році *156*

І. І. КОСТЕЦЬКА
канд. екон. наук, доц., зав. кафедри менеджменту, економіки та туризму
ЛІ ПрАТ "ВНЗ "МАУП"
Orcid: https://orcid.org/0000-0001-5340-0145

О. В. ТКАЧЕНКО
студент гр. ТУ лв – 8-23-М1ООП (2,0 здс)

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ БУХГАЛТЕРА ТА КОДЕКС ЕТИКИ АУДИТОРА

Як відомо [14], професійна етика бухгалтерів і аудиторів є важливим компонентом їхньої діяльності, оскільки гарантує високу якість надання послуг, підвищує рівень довіри до професії і сприяє забезпеченню відповідності до міжнародних стандартів. Професійна етика визначає моральні принципи, норми і правила, якими мають керуватися фахівці в процесі своєї роботи. Це включає в себе такі аспекти, як чесність, об'єктивність, конфіденційність, професійна компетентність і поведінка, а також дотримання стандартів і нормативних вимог.

Професія бухгалтера та аудитора передбачає високий рівень відповідальності, оскільки їхня робота безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства, його фінансову звітність та податкову звітність. Відповідно, етика відіграє критичну роль у формуванні довіри до цієї професії.

Чесність і об'єктивність: Бухгалтер і аудитор повинні бути чесними у своїх висновках і діяти без упередженості. Вони не повинні дозволяти особистим інтересам або зовнішнім тискам впливати на їхні професійні рішення [2].

Конфіденційність: Професіонали мають обов'язок зберігати конфіденційність отриманої інформації, що є критичним для захисту інтересів клієнтів та для підтримки цілісності бізнесу.

Професійна компетентність: Аудитори і бухгалтери повинні постійно підтримувати і підвищувати свої знання та кваліфікацію, щоб надавати послуги на найвищому рівні. Це включає в себе як теоретичні знання, так і практичний досвід у виконанні своїх обов'язків.

Згідно з міжнародними стандартами, такими як Кодекс етики професійних бухгалтерів, основні принципи професійної етики бухгалтерів і аудиторів включають:

Чесність: Професіонал повинен бути чесним у всіх своїх ділових відносинах, представляти інформацію точно та правдиво, не маніпулювати фактами.

Об'єктивність: Бухгалтер і аудитор повинні здійснювати свою діяльність без упередженості, незалежно від будь-яких зовнішніх чи внутрішніх впливів, таких як особисті інтереси, тиск від клієнта або інших осіб [1].

Професійна компетентність і належне обслуговування: Бухгалтери і аудитори повинні підтримувати рівень своїх знань і навичок через безперервне навчання та професійну практику, щоб бути здатними надати кваліфіковані послуги.

Конфіденційність: Професіонал поважає конфіденційність інформації клієнтів і не має права розголошувати її без дозволу, окрім випадків, коли це вимагає закон або етичні норми.

Поведінка: Бухгалтер та аудитор повинні вести себе відповідно до стандартів поведінки, зберігаючи високий рівень професіоналізму та моралі. Це включає в себе добросовісне ставлення до клієнтів, співробітників і конкурентів.

Одним із найбільш важливих аспектів професійної етики є забезпечення незалежності аудитора, що є критичним для забезпечення об'єктивності в процесі аудиту фінансової звітності. Порушення принципів етики, зокрема незалежності, може призвести до того, що аудитор буде піддаватись впливу зацікавлених сторін, що ставить під сумнів якість і об'єктивність аудиторського висновку.

Л. І. Жидєєва, О. П. Колісник, К. Д. Салямон-Міхєєва. [3] вважають, що аудиторська незалежність включає два аспекти:

1. Фактична незалежність: Відсутність будь-яких інтересів або зв'язків, які можуть вплинути на об'єктивність висновків аудитора.
2. Незалежність в зовнішньому вигляді: Потрібно не лише бути незалежним фактично, але й демонструвати свою незалежність, щоб зацікавлені сторони могли бути впевнені в об'єктивності аудиту.

В Україні професійна етика бухгалтерів і аудиторів регулюється низкою нормативно-правових актів, серед яких важливе місце займають:

Закон України "Про аудиторську діяльність": Окреслює основні вимоги до роботи аудиторів, зокрема, щодо етичних норм і стандартів.

Міжнародні стандарти аудиту та етики: Україна активно інтегрується у світову практику аудиту, тому на професіоналів поширюються міжнародні стандарти, зокрема, Міжнародний кодекс етики для професійних бухгалтерів (IESBA Code) [4].

Національні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: Вони також включають норми етики, які сприяють правильному веденню обліку і підготовці фінансових звітів.

З розвитком інформаційних технологій і глобалізацією ринку виникають нові етичні питання, зокрема:

Використання нових технологій і автоматизація обліку: Бухгалтери та аудитори повинні враховувати етичні аспекти в процесі використання технологій, таких як штучний інтелект, що може впливати на якість обробки даних і прийняття рішень.

Ризики маніпулювання фінансовою інформацією: З появою нових інструментів фінансового аналізу та звітності зростає ризик маніпуляцій, що ставить під загрозу етичні норми та стандарти.

Проблеми соціальної відповідальності: Аудитори і бухгалтери можуть опинятися у ситуаціях, де їм доводиться враховувати соціальну відповідальність своїх рішень, зокрема в питаннях, що стосуються екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності компаній.

Професійна етика бухгалтерів і аудиторів є основою для підтримки стандартів якості, довіри та надійності фінансової звітності, яка, в свою чергу, є важливим інструментом для розвитку бізнесу та економіки в цілому. Дотримання етичних принципів сприяє не тільки законності та справедливості, а й забезпечує гармонійне функціонування фінансових ринків, знижує ризики зловживань та підвищує рівень довіри до професії.

У сучасному світі роль бухгалтера виходить далеко за межі простого ведення обліку. Бухгалтер — це фахівець, який не лише працює з фінансовими документами, але й несе велику відповідальність за достовірність інформації, яка впливає на прийняття управлінських рішень, сплату податків, інвестиції та репутацію підприємства.

Ми погоджуємось з тим, що саме тому питання професійної етики бухгалтера є надзвичайно важливим. Враховуючи дані законодавсьтва [7], зазначаємо:

1. Суть бухгалтерської професії

Бухгалтер — це спеціаліст, який здійснює фінансовий облік, аналізує господарську діяльність та готує звітність для внутрішнього і зовнішнього використання. Основними обов'язками бухгалтера є:

- ведення бухгалтерського обліку згідно з законодавством;
- складання фінансової та податкової звітності;
- контроль за фінансовими потоками;
- забезпечення достовірності облікової інформації;
- участь у внутрішньому і зовнішньому аудиті.

Робота бухгалтера передбачає постійну взаємодію з цифрами, документами, правовими нормами та конфіденційною інформацією, тому високий рівень відповідальності є обов'язковим.

2. Професійна етика бухгалтера

Професійна етика — це сукупність моральних норм, принципів і правил поведінки, яких повинні дотримуватися фахівці певної професії. У бухгалтерії етика відіграє ключову роль, адже фінансова інформація має бути точною, правдивою та неупередженою.

Основні етичні принципи бухгалтера:

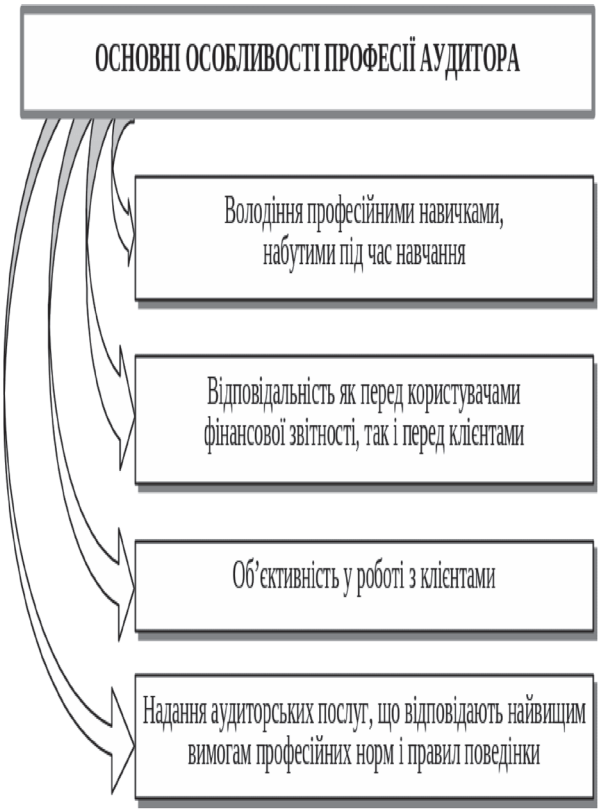
1. Чесність — надання правдивої інформації, недопущення обману.
2. Об'єктивність — незалежність від зовнішнього впливу, неупередженість у судженнях.
3. Конфіденційність — збереження комерційної та фінансової таємниці.
4. Компетентність — постійне оновлення знань, дотримання стандартів професії.
5. Професійна поведінка — дотримання законів, норм і стандартів професії, уникнення дискредитації професії.

3. Значення етики в бухгалтерській діяльності

Порушення етичних норм може призвести до серйозних наслідків:

- втрати довіри з боку клієнтів, керівництва, партнерів;
- юридичної відповідальності;
- негативного впливу на репутацію компанії;
- фінансових збитків або банкрутства.

Навпаки, дотримання етичних норм підвищує авторитет бухгалтера, зміцнює довіру до фінансової інформації та забезпечує стабільний розвиток підприємства.

Основні особливості професії аудитора

4. Кодекс етики професійних бухгалтерів [5].

Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC) розробила Кодекс етики професійних бухгалтерів, який визнається у більшості країн світу. В Україні бухгалтери також орієнтуються на положення цього кодексу, а також на вимоги Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [11–12].

Джерела

1. Антикорупційна програма Державної податкової служби України на 2023–2025 роки : Наказ Державної податкової служби України від 10 квітня 2023 р. № 221. URL : https://tax.gov.ua/pro-stsukraini/struktura/aparat/upravlinnya-z-pitan-zapobigannya-ta-viyavlennyakoruptsii/povidomlennya/antikoruptsiyna-diyalnist-/78105.html (дата звернення: 29.01.2024).
2. Аудит : навч. посіб. / уклад. : Бержанір І. А. Умань : ВПЦ "Візаві", 2018. 230 с.
3. Аудит : навч. посіб. / Л. І. Жидєєва, О. П. Колісник, К. Д. Салямон-Міхєєва. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 312 с.
4. Аудит : підручник / О. А. Петрик, В. О. Зотов, Б. В. Кудрицький та ін. Київ : КНЕУ, 2015. 498 с.
5. *Балджи М. Д.* Етика бізнесу: навч. посіб. Київ : ФОП Гуляєва В.М. 2021. 332 с
6. *Бондарчук М. О., Гевлич Л. Л.* Професійна етика аудитора в Україні та світі. *Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2019. Вип. 11. С. 183–187.
7. *Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г.* Професійна етика : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2021. 252 с.
8. *Бутинець Ф. Ф.* Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: ЖІТІ, 2017. 440 с.
9. *Васильєва В. Г.* Професійне судження бухгалтера та його місце в системі управління підприємством. Економіка і управління підприємствами: теорія, методика, практика : колективна монографія. Полтава : ПП "Астрая", 2020. Ч. 5.2. С. 127–133.
10. *Голов С. Ф., Голубка Я. В., Костюченко В. М., Кузіна Р. В., Чижевська Л. В.* Професійна етика бухгалтера : підручник. Житомир : ПП Рута, 2022. 260 с.
11. Доброчесність та етика в бізнесі. Серія університетських модулів. *ООН. Відень*. 2021. URL: https://www.unodc.org/documents/e4j/IntegrityEthics/E4J_Integrity_and_Ethics_Module_11_final_UKR.pdf (дата звернення: 11.01.2024).
12. Етика професійного бухгалтера та аудитора : метод. вказівки для самост. вивчення дисц. / О. М. Романькова. Краматорськ : ДДМА, 2021. 36 с.
13. *Караваєв І.* Топ-10 правил бізнес-етики, якими нехтують в Україні. *Всеукраїнське професійне юридичне видання "Юридична Газета online"*. 2020. № 15 (721). URL : https://yur-gazeta.com/publications/practice /inshe/top10-pravil-biznesetiki-yakimi-nehtuyut-v-ukrayini.html